

ПІДГОТОВКА КАДРІВ ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ СПОРТИВНО-ТУРИСТИЧНИХ ЗАХОДІВ З МАСОВИХ ВИДІВ АВТОМОБІЛЬНОГО СПОРТУ

ОЛЕГ РИБАК, ЛІДІЯ ФЕЩУР

Львівський державний інститут фізичної культури

Завдяки науково-технічному прогресу і зростанню рівня життя населення України все більше і більше осіб бажають долучитися до найбільш динамічного виду туризму - автомобільного. Аматорські змагання, які не вимагають спеціальної підготовки автомобіля і придбання дорогого обладнання, набувають широкої популярності. На старт любительських автопробігів, ралі вихідного дня, спеціальних змагань для журналістів, ралі пань для жінок, ралі-пікнік, корпоративних ралі та інших масових спортивно-туристичних заходів виходять сотні екіпажів. За останні роки такі автомобільні форуми значною мірою комерціалізувалися і приваблюють численних спонсорів. Це призвело до того, що їх організують особи і колективи, які часто не мають ніякого відношення до цивілізованого автомобільного спорту, яким у нашій державі опікується визнана Міжнародною Автомобільною Федерацією (ФІА) Національна Автомобільна Федерація України (ФАУ).

Внаслідок цього спостерігається непрофесійний підхід як до організації, так і до суддівства таких змагань, недостатня безпека як самих учасників, так і широкого оточення.

Враховуючи описану вище ситуацію, робоча група при Комітеті офіційних осіб ФАУ на базі ЛДІФК розробила спеціальну програму для початкового навчання суддів категорій: „асистент”, „третя” і „друга” з метою кваліфікованої організації і суддівства любительських автомобільних спортивно-туристичних заходів.

Ця програма передбачає вивчення п'яти основних розділів, кожен з яких складається з окремих тем. Перший розділ присвячений вивченню регламентуючих документів з організації автомобільного спорту і включає в себе такі теми: коротка історична довідка про розвиток автомобільного спорту, державна регламентація автомобільного спорту, регламентуючі документи ФІА та ФАУ, регламенти змагань з різних дисциплін автомобільного спорту, документи Організаторів автомобільних змагань та документи учасників автомобільних змагань. Наступний розділ - Основи суддівства автомобільних змагань – передбачає отримання знань з підготовки, атестації та переатестації офіційних осіб ФАУ, їх службові обов'язки, обладнання, апаратура та спорядження для суддівства автомобільних змагань. Враховуючи технічно-прикладний характер автоспорту, третій розділ – це класифікація, основи конструкції, технічні вимоги до спортивних автомобілів. Він включає окремі теми стосовно вивчення додатку “J” до Національного Спортивного Кодексу (НСК) ФАУ (технічних вимог до спортивних автомобілів), особливостей конструкції і технічних вимог до спеціальних механічних транспортних засобів для автомобільного спорту та технічного контролю спортивних автомобілів на

змаганнях. Враховуючи, що автомобіль – це об’єкт підвищеної небезпеки, в програму підготовки суддів включено спеціальні розділи, присвячені медичному забезпеченню автомобільного спорту, а також організації безпеки автомобільних змагань і тренувань. Це - обов’язкові медичні документи учасників змагання, організація їх медичного контролю, основи організації медичного забезпечення автомобільного змагання та основи надання першої медичної допомоги і самопомоги, а також організація та проведення заходів стосовно активної і пасивної безпеки автомобільних змагань, тренувань і як окремих документів - план безпеки автомобільного змагання.

Члени ФАУ - претенденти на присвоєння відповідного кваліфікаційного рівня під індивідуальним керівництвом офіційної особи рівня не нижче першої категорії самостійно вивчають вказані теми, використовуючи офіційні методичні матеріали ФАУ. Вони доступні в місцевих осередках у комп’ютерному форматі та у видрукуваному вигляді (офіційні щорічники ФАУ у п’яти томах). Після цього атестаційна комісія при місцевому осередку федерації (МАК) організує спеціальний семінар за програмою підготовки офіційних осіб ФАУ відповідного кваліфікаційного рівня. У таблиці 1 приведений рекомендований розподіл годин семінару для претендентів на присвоєння кваліфікаційного рівня офіційної особи ФАУ категорії „асистент”.

Таблиця 1

Рекомендований розподіл годин програми семінару для претендентів на присвоєння кваліфікаційного рівня „категорія асистент”

№ п/ч	Назва розділу	Кількість годин				
		Загал.	Лекцій	Семін.	Ситуац. ігор	Са-мост.
1	Національний спортивний кодекс ФАУ	10	2	2	-	6
2	Регламенти змагання, які планує обслуговувати претендент	10	2	2	-	6
3	Службові обов’язки офіційної особи ФАУ обраної спеціалізації (згідно 4-ї та 5-ї груп обов’язків офіційної особи ФАУ, до яких допускаються офіційні особи кваліфікаційного рівня “асистент”	10	2	2	2	4
4	Вимоги безпеки при виконанні службових обов’язків	5	1	1	1	2
5	Правила надання першої медичної допомоги водіям та гасіння пожежі автомобіля	5	1	1	1	2
	Всього:	40	8	8	4	20

У таблиці 2 приведений рекомендований план підготовки технічного контролера третьої та другої категорій

Рекомендований розподіл годин програми семінару для претендентів на присвоєння кваліфікаційного рівня „технічний контролер третьої та другої категорії”

№ п/ч	Назва розділу					
		За-галь.	Лек-цій	Се-мін.	Ситу-ац. ігор	Сам-ост.
1	Національний спортивний кодекс ФАУ	10	2	2	-	6
2	Регламенти змагань, включені у ПАЗ ФАУ Для технічних контролерів	5	1	1	-	3
3	Службові обов'язки при обслуговуванні змагань на посаді технічного контролера	10	2	2	2	4
4	План безпеки автомобільного змагання стосовно виконання службових обов'язків технічного контролера	5	1	1	2	1
5	Додаток “G” до НСК ФАУ та інші регламентуючі документи ФАУ стосовно технічних вимог до автомобілів	10	2	2	-	6
Всього (для технічних контролерів):		40	8	8	4	20

Для претендентів на присвоєння кваліфікаційного рівня „третьа” і „друга категорія” кількість годин на ситуаційні ігри з виконання суддівських службових обов'язків збільшена до чотирьох годин за рахунок семінарів і самостійної роботи, а години п'ятого розділу перенесені у четвертий.

За результатами семінару МАК видає претендентам, які прослухали семінар і успішно склали теоретичний і практичний заліки, атестаційне свідоцтво про присвоєння їм відповідного кваліфікаційного рівня офіційної особи ФАУ. На підставі цього свідоцтва бажаючі одержують у місцевому осередку відповідну ліцензію на біжучий календарний рік, яка зобов'язує їх виконувати усі вимоги ФІА та ФАУ. Вона дає право організувати і судити змагання на відповідних посадах. Участь у семінарі може бути платною, семінар обов'язково проводиться щорічно. Вступити у ФАУ, брати участь у семінарі й одержати ліцензію можна у будь-якому місцевому осередку федерації на території України, незалежно від місця проживання.

У результаті такого підходу організації і проведення аматорських автомобільних заходів здійснюватимуть кваліфіковані кадри, які є членами ФАУ і володарями відповідних ліцензій, тобто мають чіткі зобов'язання щодо виконання усіх регламентуючих документів національної і міжнародної

автомобільних федерацій. Це дозволить виключити часто злочинну самодіяльність охочих заробити на популярності автомобільного спорту за рахунок порушення вимог безпеки.

Таким чином, ФАУ забезпечує організаторів масових автомобільно-туристичних змагань кваліфікованими кадрами, а самі змагання відповідатимуть єдиним державним вимогам стосовно ліцензування спортивних об'єктів, дозволу на проведення заходу, допуску учасників до змагань, суддівства і безпеки.

ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОГО СИСТЕМНОГО МИСЛЕННЯ У СПЕЦІАЛІСТІВ ТУРИСТИЧНОЇ ГАЛУЗІ

А. ДІДОВИЧ

Львівський інститут економіки і туризму

Україна багата на різноманітні кліматичні, біологічні, гідрологічні, ландшафтні ресурси, джерела мінеральних вод, лікувальні грязі, які є важливою передумовою розвитку екологічних видів туризму. Відсутність кваліфікованих кадрів у туристичній галузі призводить до того, що мало хто з туроператорів хоче займатися цією діяльністю, а якщо хтось і береться, то його дії не зовсім відповідають принципам екологічного туризму.

Водночас, такий чинник, як низький рівень екологічної свідомості туристів, стає причиною багатьох фактів знищення природи, свідчить про неготовність населення займатися екологічними видами туризму.

Тому формування екологічної свідомості людини сфери туризму чи як працівника, чи як споживача туристичних благ, стає актуальною проблемою. Вона повинна ґрунтуватися на безперервній екологічній освіті.

Основні вихідні завдання екологічної освіти 20-30 років назад – викликати в учнів і студентів тривогу за глобальні екологічні проблеми, розвинути у них відповідальність за стан оточуючого середовища і стимулювати конкретну природоохоронну діяльність під девізом «мислимо глобально, діємо локально». Ця схема змісту і виховних завдань освіти реалізується і зараз. Проте вона виявилася неефективною. Яскравим свідченням цього є екологічні проблеми глобального масштабу.

Однією з глибинних причин слабкої ефективності сучасного екологічного виховання – антропоцентризм у сприйнятті оточуючої дійсності. У світі ще панує стара парадигма людини як вінця природи і її упорядника, утвердження домінування соціального над біологічним. На зміну антропоцентризму сучасної людини повинен прийти біоцентризм – переорієнтація уваги з себе на живу природу, яка створює і підтримує середовище життя людини. Біоцентричність означає прийняття системного мислення і розуміння того, що тільки система життя на планеті в цілому забезпечує збереження і прогрес суспільства. Це нова мораль, яка включає